

Vammaispalvelujen henkilökohtaisen avun palvelusetelin käyttöönotto

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.12.2021 § 113

1749/05.21.00/2021

Valmistelija

Perhepalvelujen päällikkö Liisa Hankavuori

Vammaispalvelulain 8c ja 8d §:ssä säädetään henkilökohtaisesta avusta. Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan näitä toimia suorittaessaan. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen edellä tarkoitetuista toiminnoista, eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.

Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua seuraavin tavoin:

1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut

2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa ([569/2009](#)) tarkoitetun palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen

3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujentuottajalta

4) järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.

Kunnalla on lähtökohtaisesti oikeus päättää tarkoituksenmukainen järjestämistapa. Järjestämistavan valinta on kuitenkin tehtävä siten, että asiakkaan yksilölliset tarpeet ja mielipide tulevat huomioiduiksi. Palveluseteli, kunnan omapalvelu tai ostopalvelu mahdollistavat sen, että henkilökohtaisen avun piiriin pääsevät myös sellaiset vaikeavammaiset henkilöt, jotka eivät syystä tai toisesta suoriudu työnantajavelvoitteista tai eivät halua toimia työnantajana.

Naantalissa on tällä hetkellä henkilökohtaisessa avussa järjestämistapana käytössä työnantajamalli sekä ostopalvelu palveluntuottajilta. Naantalissa henkilökohtainen apu on toteutettu ostopalveluna palveluntuottajalta noin

110 asiakkaalle ja työnantajamallilla noin 45 asiakkaalle. Hankintalaki (1397/2016) edellyttää, että henkilökohtaisen avun ostopalvelut tulisi kilpailuttaa, koska hankinnan arvo ylittää 400 000 euroa. Palvelusetelimallissa kilpailutusta ei tarvitse tehdä, vaan kunta hyväksyy palveluntuottajat palvelusetelirekisteriin. Palvelusetelimallissa asiakas itse valitsee hyväksytyistä palvelusetelituottajista hänelle palvelua antavan palveluntuottajan, mikä lisää asiakkaan itsemääräämisoikeutta suhteessa ostopalveluun.

Edellä mainittuun viitaten sosiaali- ja terveyslautakunnalle esitetään, että henkilökohtaisessa avussa otetaan uutena järjestämistapana käyttöön palveluseteli. Tavoitteena on, että henkilökohtaisen avun järjestämisessä pääosasta ostopalveluista on luovuttu vuoden 2022 loppuun mennessä. Tavoitteena on, että henkilökohtaisen avun ensisijaiset järjestämistavat ovat vuoden 2022 lopussa työnantajamalli ja palveluseteli. Asiakkaat eivät jää ilman palvelua vaan palvelun tuotannon hallintatapa muuttuu.

Naantalin vammaisneuvostolta on pyydetty kannanottoa palvelusetelin käyttöönotosta. Vammaisneuvosto käsitteli asiaa kokouksessaan 10.11.2021 ja vammaisneuvoston jäsenet puolsivat palvelusetelin käyttöönottoa. Esitetyjä hintoja pidettiin kuitenkin yritystoiminnan kannalta alhaisina ja oli huoli siitä, mitä näillä hinnoilla saa.

Palveluseteliä koskevat ja noudatettavat ohjeet kootaan palvelusetelin sääntökirjaan. Liitteenä sääntökirja.

LIITE A1, SOTE-LTK 16.12.2021

Perhepalvelujen päällikkö Liisa Hankavuori esitteli asiaa kokouksessa.

Esittelijä

Perusturvajohtaja

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää, että henkilökohtaisen avun palveluseteli otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana.

Päätös

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.